

Ingen vårfest i Europa - utrikeskommentar för CITY 050425

Det är året efter i Europa. För ett år sedan hissades tio nya nationsflaggor utanför EU-högkvarteren i Bryssel. Efter den största utvidgningen i organisationens historia var Europa från väster till öster samlat i en tätare gemenskap än någonsin. Det fanns anledning att fira. Det europeiska enhetsexemplet visade sin lockelse vidare österut för Georgien och Ukraina.

Inför omvärlden vill EU vara en förebild som står för fri ekonomi, välfärd och fred. Men de västeuropeiska ekonomierna - med Sverige som ett av få undantag - står och stampar. Tillväxten är obetydlig. Stabilitetspakten för den gemensamma valutan har skrivits om för att de stora, Tyskland och Frankrike, inte kan leva upp till den. En utökad budget för ett EU med vidgade uppgifter vill de rika som Sverige inte ha. Europeiska vänsterregeringar träter med den nya, ännu trevande EU-kommissionen som anklagas för att stå till höger. "Lissabonprocessen" och "tjänstedirektivet" som var tänkta att göra Europa mer konkurrenskraftigt har blivit skällsord.

Framför allt har det författningsfördrag som ska få det utvidgade EU att fungera bättre blivit en belastning. Ratificeringsprocessen, då medlemsstaterna ska godkänna fördraget, har utvecklats till en mardröm för EU:s visionärer och framtidsstrateger. Om bara en medlemsstat säger nej, blir det ingen författning. Just nu ser det ut som att sammanbrottet kommer redan om en månad då Frankrike håller sin folkomröstning 29 maj.

Att EU efter den stora utvidgningen skulle hamna i en mer trevande period då alla ska finna sina nya roller var väntat. Och i första hand är det kanske inte själva EU folk är trötta på. EU får ta mycket av missnöjet med regeringar och statschefer. Den franska vänster som nu kan komma att fälla det europeiska samarbete som den tidigare omhuldat, vill framför allt ha bort president Chirac. I Tyskland är opinionssiffrorna återigen nattsvarta för Gerhard Schröder och den röd-gröna koalitionen. Arbetslösheten stiger medan väljarna räds reformer som begränsar välfärdsförmåner.

Men genom utvidgningen börjar det ekonomiska missnöjet få en allt tydligare koppling till EU. I Västeuropa diskuteras konkurrensen om produktion och arbetsplatser från de nya medlemsstaterna med deras lägre skatter och löner i ett alltmer obehagligt tonläge. Här finns förvisso verkliga problem. Men det luktar ofta av främlingsfientlighet, när de nya medlemsstaterna beskylls för "social dumpning".

Denna vår firar vi också 60-årsminnet av krigsslutet i vår del av världen. Europa framstår i dag som en idyll, där krig mellan stater tillhör historien. Men ingenting är givet för alltid.

ANDERS MELLBOURN